

Vannregion Vest Viken v/Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 Drammen

Skien 08. 06.2015

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) er et samarbeidsforum mellom natur- og friluftsansjoner på fylkesnivå. Formålet med FNF er å styrke organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftsansjessene i de enkelte fylkene. Bak etableringen av FNF står Norsk Friluftsliv (tidl. FRIFO), Friluftsrådenes Landsforbund (FL) og Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN). Disse omfatter solide og tungt etablerte natur- og friluftsansjoner.

Den regionale vannforvaltningsplanen for vannregionen Vest-Viken er av felles interesse for flere fylkesvise FNF i Norge, og derfor har vi valgt å sende inn en felles høringsuttalelse til planen som nå er på høring. Denne høringsuttalelsen er signert av 4 fylkesvise FNF i hhv. Telemark, Buskerud, Sogn og Fjordane og Hordaland.

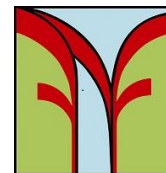
Innspill til annengangshøring Vest-Viken

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til de vesentlige endringene av regional vannforvaltningsplan for vannregion Vest-Viken. Vi mener det er både bra og riktig å gjennomføre en ny høring da det er ulike brukerinteresser og meninger rundt vannforekomstenes tilstand, miljømål og hvilke eventuelle tiltak som bør gjøres for å oppnå miljømålene. Vi har gått gjennom de forskjellige punktene i dokumentene og under følger våre innspill til disse.

Vassdrag med vannkraftproduksjon- regional prioritering

Til sammen 72 konsesjoner kan åpnes for revisjon innen 2022 i Vest-Viken vannregion. Det produseres mye vannkraft i Vest-Viken, og fysiske inngrep på grunn av vannkraft er den type påvirkning som fører til redusert miljøtilstand for flest vannforekomster i vannregionen og fører til at behovet for bedre miljøvilkår i regulerte vassdrag er påtrengende.

Vannregionmyndigheten påpeker i kapittel 5 at de ulike konsesjonene i større grad må ses under ett for å sikre helhetlige løsninger for vassdragets miljøtilstand, brukerinteresser og rettighetshavernes interesser i konsesjons- og revisjonsprosesser. Vi stiller oss svært positive til at VRM anerkjenner og beskriver viktigheten av dette i vannforvaltningsplanen. Å løfte frem nødvendigheten av å revidere gamle vassdragskonsesjoner, og de reguleringene som ikke har konsesjon, er helt avgjørende for at vi skal få forbedret tilstanden i alle de vannforekomstene som er negativt påvirket av vassdragsreguleringer. Vi mener vannregionmyndigheten på en god måte bidrar til å balansere de ulike interessene og i sitt forslag tar hensyn til både kraftproduksjon og miljøinteressene.

FNF i Hordaland, Oppland, Sogn og Fjordane, Buskerud og Telemark tilslutter oss forslaget som foreligger. Vi mener det er gjort en fornuftig vurdering og prioritering.

Konsesjoner til småkraft gis imidlertid fortsatt i allerede utbygde vassdrag, uten at det har blitt gjennomført en revisjon av vilkårene i de eldre konsesjonene. Forutsetningene for ny konsesjon er dermed med bakgrunn i en miljøtilstand som med stor sannsynlighet vil være dårligere enn tilstanden etter gjennomføring av en revisjon. Dermed motarbeides prosessen mot å nå fastsatte miljømål, snarere enn å bidra til å nå disse.

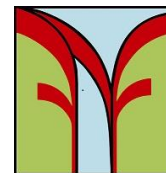
Vi er klar over at vannregionmyndigheten ikke har direkte myndighet i saker hva gjelder små-, mini-, og mikrokraftverk. Vi vil imidlertid påpeke viktigheten av å nevne denne utfordringen i den regionale vannforvaltningsplanen. Alle påvirkninger og forhold må sees i sammenheng. Slik det er i dag foregår det parallelle prosesser hvor det i samme vassdrag foregår en revisjon gis tillatelse til nye kraftverk samtidig. Disse prosessene mener vi må samkjøres. Vi oppnår ikke en helhetlig forvaltning av vannressursene om ikke dette forbedres.

Både en prioritering av hvilke konsesjoner som skal åpnes for revisjon og konsesjonsbehandling av nye vannkraftverk eller utvidelser, må baseres på oppdatert kunnskap og fastsatte miljømål i de regionale vannforvaltningsplanene. Dette må også vannregionmyndigheten være tydelig på. Det må ikke gis konsesjon til nye kraftverk i et allerede sterkt utbygd vassdrag uten at det først gjennomføres en revidering av eventuelle gamle kraftverk innenfor samme nedbørsfelt. Det samme gjelder for eventuelle opprustnings- og utvidelsesprosjekt. Vi oppfordrer til tydelighet fra vannregionmyndighetens side på dette feltet og forventer at den regionale vannforvaltningsplanen også tar opp disse problemstillingene.

Nytte-kost vurderinger

Vannregionmyndigheten påpeker i kapittel 4 at utfordringen med å gjøre nytte-kostnadsvurderinger ligger i nyttedelen. Som VRM peker på er nytten av tiltak utover at miljømålet nås i praksis ikke mulig å beregne i kroner og øre. Stortingsmeldingen «Naturens goder- om verdier av økosystemtjenester» (NOU 2013:10) konkluderer med at man et godt stykke på vei kan illustrere og beskrive hva det ville kostet samfunnet i kroner om vi *ikke* hadde tilgang på fungerende økosystemer og de tjenestene de gir oss. Meldingen konkluderer også med at det ikke er ønskelig eller særlig hensiktsmessig å sette en prislapp på naturen. VRM peker på bruksverdien og opsjonsverdien vannmiljøet har i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Vi savner i tillegg en bedre beskrivelse av de økosystemtjenester vi får fra en intakt vassdragsnatur, kystvann og grunnvann.

Vi mener en grundig beskrivelse av de tjenestene vi får gratis fra en intakt vassdragsnatur bør være en vesentlig del av en slik nytte-kostnadsvurdering. Eksempelvis kan vi kort nevne at innsjøer, elver, bekker, myrer og våtmark representerer alle svært viktige økosystemtjenester som vi er helt avhengige av. Både hva gjelder de forsynende tjenestene som for eksempel drikke- og badevann, fisk og annen mat og fornybar energi. Herunder kan vi også plassere opplevelsesverdien av natur, og de verdiene som er avgjørende for muligheten til et levende

friluftsliv. De regulerende tjenestene disse økosystemene gir oss er blant annet flomdemping og vannrensing.

Kystsonen alene utgjør et areal på ca. en tredjedel av Norges landareal. Kystfiske utgjør en enorm stor nasjonal verdi, både av økonomisk, sosial, og miljømessig betydning. Kyst- arealet og vannet er selve næringsgrunnlaget til fiskerne, og dermed også grunnlaget for at Norge er regnet som en av verdens største fiskeri- og sjømatnasjoner.

Hva vil det koste i kroner og øre om ikke vassdragene og kystsonen er i stand til å levere disse tjenestene lenger?

Ved å gi en god beskrivelse av den nytten vi som samfunn får fra disse tjenestene kan vi bidra til å balansere kostnadsbildet noe. VRM er imidlertid inne på noe av det, men vi mener dette med fordel kan utdypes noe nærmere. Videre har vi forståelse for at det er svært tidkrevende å utarbeide disse kvalitative beskrivelsene, vi vil likevel understreke at vi forventer at dette blir likeverdig vektlagt som arbeidet med å kostnadsberegne tiltak i de videre planfasene.

Generelle innspill

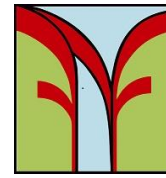
Når det brukes kakediagram som viser både *antall* vannforekomster (elv for eksempel) i risiko, og over *antall km* elv i risiko, kan det med fordel forklares hva som er hensikten med å illustrere dette slik. *Se for eksempel figur. 4.3.1 Elver og bekker.* Vi antar at dette gjøres for å illustrere at en vannforekomst ikke nødvendigvis omfatter hele elva, men at det kan være strekninger (som er definert som en avgrenset vannforekomst) av elva som er påvirket av for eksempel regulering, og dermed er i risiko for ikke å nå miljømålene. Slik det står nå gir dette et noe forvirrende uttrykk.

Angående figurene i kapittel 4, med «De største påvirkningene» i kyst-, innsjø- og elvevannforekomster så er vi klar over at denne inndelingen av påvirkningskilder er det som kommer ut av vann-nett. Slik inndelingen er nå gir diagrammet ikke et godt overblikk over hvem/hva som påvirker når eksempelvis industriforurensning er delt opp i flere bolker: «Punktutslipp fra industri», «Avrenning fra industri», «Avrenning fra nedlagt industri». De burde samles i en bolk «Utslipp og avrenning fra industri».

Det samme gjelder for «Avrenning fra byer/tette flater» og «Avrenning fra transport/infrastruktur». De burde også samles i en bolk, eksempelvis «Avrenning infrastruktur, tette flater, byer». Og da «Utslipp fra andre punktkilder» og «annen diffus kilde» er forholdsvis store påvirkninger hadde det også vært interessant å vite mer om hva som skjuler seg her, og evt. putte det som hører hjemme i en annen bolk dit i stedet. Er «Spillvannsløkkasjen» fra industri eller kommunalt avløp? Kunne den puttes inn i den kategorien der den hører hjemme slik at man ser hvor stor den samlede påvirkningen fra, enten det er industri, eller avløp?

Vi foreslår at man ser over inndelingen, og lager et nytt diagram som gir et riktigere bilde over de største påvirkningene.

Vi stusser også over at kjemisk tilstand er udefinert for hele 97 % av alle vannforekomster i Vest-Viken. Av de man kjenner den kjemiske tilstanden til har en fjerdedel dårlig kjemisk

tilstand. Det nevnes enkelte steder i høringsutkastet utfordringer med å få samlet inn og samkjørt all informasjon fra private til sektorene. Hvis det kan være tilfellet at det finnes mer kunnskap om den kjemiske tilstanden i flere av vannforekomstene som for eksempel ulike industribedrifter sitter på, forutsetter vi at dette kommer tydeligere på plass i det videre arbeidet.

Vassdragenes resipientkapasitet nevnes ved flere anledninger i høringsutkastet. Denne problematikken kunne med fordel vært beskrevet bedre. Vi støtter imidlertid vannregionmyndigheten i å fremheve dette. Herunder kunne det også vært beskrevet hvordan tørrlagte elver på sikt også vil påvirke grunnvannet i området.

Medvirkning

Vi er veldig positiv til at VRM legger vekt på forventningen om at lokal kunnskap og lokale samfunnsmessige behov får en forsvarlig vurdering, særlig i arbeidet med vilkårsrevisjonene, men opplever at det har vært vanskelig for natur- og frilufsorganisasjonene å medvirke i dette arbeidet og bidra med lokal kunnskap. Det kan komme av at mange av de som blir berørt i de frivillige organisasjonene ikke har tilstrekkelig kompetanse innenfor dette komplekse fagområdet og har behov for ytterligere veiledning og tilgjengeliggjøring av informasjon.

Vi har merket oss at det foreslås restaurerings- og biotoptiltak i flere vannforekomster. I den sammenheng vil vi gjerne foreslå en mulig involvering av frivillige lag og foreninger. Praktiske tiltak som også kan innebære både indirekte og direkte tilrettelegging for friluftsliv og fiske kan være meningsfulle for folk å bidra i. Dette kan være en potensiell god arena for å fremme viktigheten av å ivareta vannmiljøet i vannområdene og vannregionen.

Avslutningsvis vil vi rose vannregionmyndigheten for et veldig godt arbeid med den regionale vannforvaltningsplanen for Vest-Viken. VRM har greid å lage en plan med fornuftige vurderinger og avveininger hvor også de allmenne interessene, som vi mener at vi representerer, er godt i varetatt.

Lykke til i arbeidet med å ferdigstille planen!

Med vennlig hilsen

Mariken Kjøhl
Koordinator i FNF Telemark

Thomas André Sveri
Koordinator i FNF Buskerud

Elisabeth Dahle
Koordinator i FNF Sogn og Fjordane

Johanna Myrseth Aarflot
Koordinator i Hordaland

Ole Morten Fossli
Koordinator i FNF Oppland